

Nr 403.

Av herr Nilsson i Östersund m. fl., om befogenhet för hälsovårdsnämnd att utöva tillsyn över skogsförläggningar.

Under senare år har en mycket stark avflyttning skett från de norrländska skogskommunerna till industriorter och städer. Framför allt är det de yngre, produktiva årskullarna som lämnar skogsarbetet och söker sin utkomst inom andra näringsfång. De problem, som berörda kommuner ställes inför genom denna onormalt starka avtappning av produktiv arbetskraft, skall emellertid icke närmare diskuteras i detta sammanhang. Avsikten är endast att ta upp en av de många frågor, som står i nära samklang med trivseln på arbetsplatserna inom skogsbruket.

Skogsnäringen har, generellt sett, icke lyckats skapa lika goda anställningsförmåner och arbetsvillkor som många andra näringsfång. Detta är en av orsakerna till den arbetskraftsbrist som under senare år existerat inom skogsbruket. De bristfälliga skogsförläggningar, som fortfarande finnes på många håll, har säkert medverkat till att skogsarbetarna har svårt att finna trivsel i arbetet. Det skall dock gärna erkännas, att påtagliga förbättringar i detta avseende skett på många håll. Efterföljansvärda initiativ har tagits av såväl bolag som enskilda arbetsgivare. Å andra sidan kan man icke komma ifrån det faktum, att det fortfarande finns mångfaldiga exempel på hur skogsarbetsgivarna inhyser sina arbetare i kalla, dragiga och hälsovådliga förläggningar, vilka långt ifrån fyller lagens stipulationer. Det vore fel att tro, att de sistnämnda exemplen tillhör undantagen. En undersökning, som företagits i Jämtlands län vintern 1951/52, visar, att omkring $\frac{2}{3}$ av de undersökta kojorna icke uppfyller de krav som skogsförläggningsslagen ställer på dem. Om man därtill lägger att skogsarbetarna är hänvisade till att bo i sådana förläggningar 3—4 månader under den kallaste årstiden, med de sjukdomsrisker som detta kan medföra, är man klar över att kraftigare åtgärder måste till för att få en ändring till stånd.

Den första skogsförläggningsslagen tillkom år 1919. Denna reviderades 1937 och skärptes ytterligare år 1951. Mot lagens nuvarande utformning kan inga anmärkningar riktas. Tvärtom har den hälsats med tillfredsställelse av skogsarbetarkåren. Anmärkningarna må i stället riktas mot missförhållandena i samband med lagens efterlevnad, där skogsbrukets arbetsgivare i allt för många fall icke tar hänsyn till lagens stadganden. Påtagliga brister kan i detta fall påvisas inom de norrländska skogskommunerna, inte bara vad kojorna beträffar utan även i fråga om skogsställen för körhästarna. Det synes därför påkallat med en skärpning av eftersynen av lagstiftningen i dessa fall.

Dragiga och kalla skogsförläggningar ökar riskerna för långvariga sjukdomar med åtföljande arbetsförmåga, inkomstbortfall och många gånger svåra lidanden för dem som drabbas därav. Med hänsyn till de miserabla väderleksförhållanden, som ofta råder under skogsarbetets utövande, ökas dessa risker ytterligare. Tillsynen av lagens efterlevnad blir därför icke bara en trivselfråga, utan kanske i ännu högre grad en samhällsfråga intimt förknippad med hälsovården ute i kommunerna.

Enligt 20 § skogsförläggningsslagen utövas tillsynen av lagens efterlevnad av arbetarskyddsstyrelsen samt under dess överinseende och ledning av skogsyrkesinspektionens befattningshavare. Endast arbetarskyddsstyrelsen och skogsyrkesinspektörerna kan följaktligen vidtaga åtgärder enligt 22 och 23 §§ skogsförläggningsslagen. Någon motsvarighet till arbetarskyddslagens stadganden om kommunala tillsyningsmän finnes sålunda icke i skogsförläggningsslagen. Lokala skyddsombud, utsedda av skogsarbetarnas fackliga organisationer, äger att i samråd med arbetsgivarna utöva viss kontroll av skogsförläggningarna. Det synes dock nödvändigt att denna skyddsorganisation kompletteras med att kommunala organ — hälsovårdsnämnderna — ges befogenheter att i samråd med de lokala skyddsombuden utöva tillsyn över de skogsförläggningar, som finnes inom kommunerna, och ges fullmakt att till skogsyrkesinspektionen anmäla hälsovådliga och icke lagenliga förläggningar.

En sådan ordning förutsätter dels en ändring av lagen om kommunalstyrelse på landet och dels ändring av skogsförläggningsslagen. Den kan dessutom nödvändiggöra en utbyggnad av den centrala skogsyrkesinspektionen. En sådan utbyggnad lokalt och centralt, som här skisserats, torde dock ganska snart resultera i ett bättre hälsotillstånd bland de berörda grupperna och skapa bättre trivsel på arbetsplatserna.

Med hänsyn till vad som här ovan framförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta, att hälsovårdsnämnd ges befogenhet utöva tillsyn över skogsförläggningar inom kommunen samt

att vidtaga därför erforderliga lagändringar.

Stockholm den 27 januari 1953.

Birger Nilsson.

Sigfrid Jonsson.

Helge Lindström.